

Dziecko niepełnosprawne w systemie prawa

Obecnie każde dziecko oprócz prawa do życia, prawa do nauki, prawa do wychowania w rodzinie, ma także zagwarantowane prawo do godziwych warunków socjalnych. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej nakłada na władze publiczne obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej oraz pomocy w zabezpieczeniu egzystencji osobom o zaburzonej sprawności psychicznej lub fizycznej. Każdemu człowiekowi z niepełnosprawnością przysługują szczególne prawa i przywileje w różnych aspektach życia, jednak aby można było z nich korzystać, należy posiadać uprawniające do tego dokumenty:

Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego

Aby uzyskać orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, należy zgłosić się do poradni psychologiczno-pedagogicznej z zaświadczeniem lekarskim, potwierdzającym chorobę lub zaburzenia dziecka. Orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego wydaje się na okres roku szkolnego, etapu edukacyjnego albo okresu kształcenia w danej szkole. Dokument ten uprawnia rodzica lub prawnego opiekuna do wnioskowania o zorganizowanie kształcenia specjalnego, które zapewni dziecku z niepełnosprawnością stymulację zaburzonych funkcji psychicznych, fizycznych oraz emocjonalnych, Orzeczenie powinno zawierać: zalecane formy rewalidacji, terapii i pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz sposoby realizacji specjalnych potrzeb edukacyjnych. Jeżeli rodzic nie zgadza się z postanowieniami orzeczenia, to może się od niego odwołać do kuratorium oświaty w terminie 14 dni od daty wystawienia. Odwołanie składa się za pośrednictwem tej samej poradni, która wystawiła orzeczenie.

Orzeczenie o niepełnosprawności

Aby uzyskać orzeczenie o niepełnosprawności, trzeba skontaktować się z miejskim zespołem ds. orzekania o niepełnosprawności. Do uzyskania orzeczenia konieczne jest zaświadczenie lekarskie potwierdzające chorobę dziecka oraz kopie dokumentacji medycznej. Jeżeli rodzic nie zgadza się z decyzją Zespołu, zawsze może się od niej odwołać do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności. Dzieci do 16. roku życia uzyskują orzeczenie o niepełnosprawności bez orzekania stopnia, osoby powyżej 16. roku życia uzyskują orzeczenie, w którym ustalony jest stopień niepełnosprawności:

- lekki,
- umiarkowany,
- znaczny.

Świadczenia Rodzinne

Osoby z niepełnosprawnością mają prawo do świadczeń rodzinnych, takich jak zasiłek z limitem dochodu rodziny (*jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 623 zł*), oraz dodatki do tego zasiłku. Ustalenie prawa do świadczeń oraz ich wypłata następuje na wniosek, złożony w urzędzie gminy lub miasta, właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby zainteresowanej. Sam zasiłek rodzinny, w zależności od wieku dziecka do niego uprawnionego, wynosi:

- 77 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia,
- 106 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 18. roku życia,
- 115 zł na dziecko w wieku powyżej 18. roku życia do ukończenia 24. roku życia.

Dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu:

1. Samotnego wychowywania dziecka z orzeczeniem o niepełnosprawności lub o znacznym stopniu niepełnosprawności – 250 zł, nie więcej niż 500 zł na wszystkie dzieci.

2. Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia – 60 zł, powyżej 5. roku życia do ukończenia 24. roku życia 80 zł.

3. Zasiłek pielęgnacyjny

Jest to jedyne świadczenie niezależne od dochodu i jest przyznawany w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby w związku z

niezdolnością do samodzielnej egzystencji - wynosi 153 zł miesięcznie. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje:

- niepełnosprawnemu dziecku,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
- osobie, która ukończyła 75 lat,
- osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16 roku życia legitymującej się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

Zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje osobie uprawnionej do dodatku pielęgnacyjnego lub jeżeli z członkom rodziny przysługują takie świadczenia za granicą.

4. Świadczenie pielęgnacyjne

Do pobierania świadczenia pielęgnacyjnego uprawnieni są rodzice lub opiekunowie faktyczni dziecka z niepełnosprawnością. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego jest niezależna od dochodu w rodzinie i obecnie wynosi 620 zł (do tej pory było to 520 zł). Warunkiem otrzymania świadczenia jest rezygnacja z pracy zarobkowej na rzecz opieki nad osobą niepełnosprawną. Od 1 lipca 2013 r. świadczenie pielęgnacyjne będzie wypłacane tylko osobom uprawnionym do niego na podstawie nowych przepisów. Prawo do niego będą mieć opiekunowie osób, których niepełnosprawność powstała nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.

Specjalny zasiłek opiekuńczy

Zgodnie z nowymi przepisami specjalny zasiłek opiekuńczy będzie przyznawany jest z tytułu opieki nad niepełnosprawną osobą dorosłą, wymagającą stałej opieki, w sytuacji, gdy opiekun rezygnuje z zatrudnienia, nie będzie natomiast przysługiwał rodzicowi, który nigdy pracy nie podejmował. Osoby sprawujące opiekę nie będą miały prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego, np. wtedy, gdy mają już ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, a także zasiłku pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego. Nie będą mogły go otrzymać także osoby o znacznym stopniu niepełnosprawności oraz podlegające obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów. Przy ustalaniu prawa do zasiłku opiekuńczego niezbędne będzie przeprowadzanie wywiadu środowiskowego przez jednostkę przyznającą świadczenie. Specjalny zasiłek opiekuńczy wypłacany jest przez MOPS.

Dodatek pielęgnacyjny

Dodatek pielęgnacyjny wynosi 186,71 zł miesięcznie, przysługuje osobie uprawnionej do emerytury lub renty, pod warunkiem że osoba ta została uznana za całkowicie niezdolną do pracy oraz do samodzielnej egzystencji albo ukończyła 75 lat życia. Dodatek pielęgnacyjny wypłaca ZUS.

Renta socjalna

Przysługuje osobie, która jest: pełnoletnia oraz całkowicie niezdolna do pracy. Za osobę pełnoletnią uważa się osobę, która ukończyła 18 lat oraz kobietę, która zawarła związek małżeński po ukończeniu 16 lat roku życia. Rentę socjalną przyznaje się z powodu naruszenia sprawności organizmu, które powstało:

- przed ukończeniem 18. roku życia,
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej – przed ukończeniem 25. roku życia,
- w trakcie studiów doktoranckich lub aspirantury naukowej.

Osoba, która chce uzyskać rentę socjalną, obowiązana jest wypełnić wniosek o rentę socjalną (formularze dostępne w inspektoratach ZUS).

Osoby, które nie mogą otrzymywać renty socjalnej – są to osoby pobierające emeryturę, uposażenie w stanie spoczynku, rentę z tytułu niezdolności do pracy lub inne świadczenie o charakterze rentowym, zasiłek przedemerytalny, świadczenie przedemerytalne, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne. Renta socjalna nie zostanie również przyznana osobie, która jest posiadaczem nieruchomości rolnej o powierzchni powyżej 5 ha.

Odliczenia od dochodu wydatków na cele rehabilitacyjne

Osoby z niepełnosprawnością mogą odliczyć od dochodu własnego lub członka rodziny, na którego utrzymaniu pozostają następujące wydatki na cele rehabilitacyjne:

- na leki,
- na przystosowanie pojazdów mechanicznych do potrzeb, które wynikają z niepełnosprawności,
- na adaptację i wyposażenie mieszkania lub budynku mieszkalnego, stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- na zakup i naprawę indywidualnego sprzętu, urządzeń i narzędzi technicznych, niezbędnych w rehabilitacji,
- zakup wydawnictw i materiałów pomocy szkoleniowych stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności,
- na opłacenie tłumacza języka migowego,
- wydatki poniesione na opłacenie pobytu na turnusie rehabilitacyjno-usprawniającym, leczeniu sanatoryjnym, leczeniu uzdrowiskowym,
- wydatki poniesione z tytułu odpłatności za pobyt w placówkach: rehabilitacyjno-szkoleniowych, szkolno-wychowawczych, leczniczo-opiekuńczych,
- wydatki poniesione na opłacenie kolonii i obozów,
- na odpłatny, konieczny przewóz na zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne,
- na opłacenie przewodników,
- na opiekę pielęgniarską w domu,
- na utrzymanie przez osoby niewidome psa – przewodnika,
- na używanie samochodu osobowego, dla potrzeb związanych z koniecznym przewozem na zabiegi leczniczo-rehabilitacyjne.

USTAWA z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych